

Warunki Szczególne zostały podzielone na dwie części: Część A odnoszącą się do podstawowych Danych Kontraktowych (*Contract Data*), czyli tzw. przedmiotowo istotnych elementów stosunku prawnego, oraz Część B – Postanowienia Specjalne (*Special Provisions*), w których przewidziano miejsce dla ewentualnych modyfikacji modelowych klauzul warunków FIDIC. Strona ma obecnie obowiązek bezzwłocznego powiadomienia inżyniera, jeśli dostrzeże ona dwuznaczność lub rozbieżność w dokumentach kontraktowych, wskazując, na czym one polegają (Subklauzula 1.5 warunków FIDIC 2017).

17.2. Zmiany w stosunku do warunków FIDIC z 1999 r.

W nowej edycji rozbudowano m.in. te aspekty, z których znane były poprzednie wersje warunków FIDIC, w tym kontraktowe terminy na dokonywanie zgłoszeń i innych czynności przez strony oraz przez inżyniera. Postanowienia dotyczące terminów realizacji zobowiązań wykonawcy, zamawiającego i inżyniera mają obecnie charakter bardziej nakazowy. W przypadku niedokonania przez stronę lub inżyniera danej czynności w określonym terminie warunki FIDIC przyjmują jako zasadę domniemanie, że wymagana czynność miała miejsce. Na przykład wprowadzono postanowienie, zgodnie z którym, jeśli inżynier nie wyda w terminie Świadectwa Wykonania, przyjmuje się, że zostało ono wystawione przez inżyniera po upływie 28 dni od upływu ostatniego Okresu Zgłaszania Wad (*Defects Notification Period*). Podobny mechanizm przyjęto względem Ostatecznego Świadectwa Płatności wystawianego przez inżyniera. Jeżeli wykonawca nie złoży powiadomienia o roszczeniu albo nie zwróci się do komisji rozjemstwa w ciągu 56 dni od jego wystawienia, przyjmuje się, że wykonawca zaakceptował Ostateczne Świadectwo Płatności. Nowe terminy kontraktowe i konsekwencje prawne ich niedotrzymania polegające na uznaniu, że dana czynność miała miejsce lub nie miała miejsca (tzw. *deeming provisions*), wprowadzono też m.in. w Subklauzuli 3.7.3 (domniemanie odrzucenia roszczenia); Subklauzuli 3.7.5 (domniemanie zaakceptowania określenia przez inżyniera); Subklauzuli 10.1 (domniemanie ukończenia robót lub odcinka i wydania Świadectwa Przejęcia); w Klauzulach 20 i 21 (przewidujących domniemania związane z procedurami dotyczącymi roszczeń i sporów). Powiadomienia muszą wyraźnie wskazywać, że są powiadomieniami (*Notice*) w rozumieniu warunków FIDIC i zawierać odniesienie do klauzuli kontraktu stanowiącej podstawę prawną danego powiadomienia.

Strony kontraktu opartego na warunkach FIDIC 2017 muszą zatem dokładnie zapoznać się z rozbudowanymi klauzulami umowy oraz zadbać o to, aby nie pominąć żadnego ze szczególnie określonych terminów kontraktowych.

W nowej edycji warunków FIDIC usprawniono wiele kwestii związanych z administracją kontraktu przez inżyniera. Rozbudowano Klauzulę 3 definiującą rolę inżyniera, która zawiera obecnie osiem subklauzul. W drugiej edycji warunków FIDIC z 2017 r. inżyniera nadal oficjalnie uważa się za działającego na rzecz zamawiającego – z zastrzeżeniem, że Subklauzula 3.2 warunków FIDIC przewiduje obecnie, że inżynier nie jest zobowiązany do uzyskania zgody zamawiającego przed dokonaniem ustaleń zgodnie z nową Subklauzulą 3.7.

Ostatecznie doprecyzowano znaczenie słowa „inżynier” w Subklauzuli 3.1, które dla wielu użytkowników warunków FIDIC z 1999 r. nie było całkowicie jasne. Obecnie wyraźnie wskazano, że: „Jeśli Inżynier stanowi osobę prawną, zatrudniona przez Inżyniera osoba fizyczna zostanie wyznaczona i upoważniona do działania w imieniu Inżyniera na podstawie

Kontraktu” (tłum. wł.). Osobę fizyczną będącą przedstawicielem inżyniera na placu budowy zdefiniowano jako „Przedstawiciel Inżyniera” (*Engineer’s Representative*). Zgodnie z założeniami tej nowej funkcji przedstawiciel inżyniera powinien przebywać na terenie budowy przez cały czas trwania kontraktu. Choć może zwiększyć to bieżące koszty utrzymania personelu zamawiającego, zmiana ta wydaje się słuszna, gdyż powinna doprowadzić do lepszego ogólnego zrozumienia przez inżyniera (i pośrednio zamawiającego) sytuacji na placu budowy i sposobu realizacji inwestycji przez wykonawcę.

Pełnienie funkcji inżyniera jako osoby fizycznej (lub w przypadku osoby prawnej – pełnienie funkcji przedstawiciela inżyniera) zostało uzależnione od spełnienia warunków w postaci:

- (i) bycia profesjonalnym inżynierem, mającym odpowiednie uprawnienia zawodowe, doświadczenie i kompetencje do działania w roli inżyniera na podstawie kontraktu,
- (ii) znajomości języka kontraktu zdefiniowanego w Subklauzuli 1.4.

W odpowiedzi na powszechną – także w Polsce – praktykę nakładania na inżynierów daleko idących ograniczeń w zakresie ich swobody decyzyjnej w edycji 2017 istotną zmianę przewidziano również w Subklauzuli 3.2 warunków FIDIC. W szczególności dodano zastrzeżenie, że: „Niedopuszczalne jest wprowadzenie wymogu uzyskania przez Inżyniera zgody Zamawiającego na dokonywanie czynności określonych w Subklauzuli 3.7 [*Uzgodnienie lub Określenie*]” (tłum. wł.). Istotą wykonywania tych czynności jest bowiem kierowanie się przez inżyniera profesjonalnym i neutralnym osądem, wymagającym swobody decyzyjnej po jego stronie. Podobnie jak w edycji z 1999 r. czynności inżyniera wymagające zgody zamawiającego powinny zostać określone w Warunkach Szczególnych, a zamawiający nie ma prawa nakładać dalszych ograniczeń względem kontraktowych upoważnień inżyniera.

Zmiany nastąpiły również w Subklauzuli 3.5 nowych warunków FIDIC (Subklauzula 3.3 wersja z 1999 r.). Klauzula ta obecnie w sposób bardziej jednoznaczny identyfikuje polecenia inżyniera, które stanowią albo nie stanowią zmiany zakresu robót wykonawcy. Jeśli polecenie w swej treści nie wskazuje, że stanowi ono zmianę w rozumieniu Klauzuli 13 warunków FIDIC, ale wykonawca mimo to uznaje polecenie za zmianę, ma on obowiązek bezzwłocznie, przed rozpoczęciem robót związanych z tym poleceniem, poinformować o tym fakcie inżyniera wraz z uzasadnieniem. Jeśli inżynier w ciągu 7 dni od otrzymania powiadomienia nie potwierdzi, nie zmieni lub nie odwoła polecenia, uznaje się, że polecenie zostało anulowane. Identyczna procedura ma zastosowanie w sytuacji, gdy wykonawca uzna, że polecenie jest niezgodne z obowiązującym prawem, obniży bezpieczeństwo robót lub jest technicznie niewykonalne.

Gruntowne zmiany dotknęły również Subklauzulę 3.7 warunków FIDIC 2017 (odpowiednika Subklauzuli 3.5 warunków FIDIC 1999). Klauzula ta została mocno rozbudowana. Obecnie przewidziano w niej szczegółową procedurę określającą krok po kroku czynności, które inżynier powinien wykonać, realizując obowiązki opisane w innych klauzulach warunków FIDIC, odnoszących się do Subklauzuli 3.7. Kompleksowo uregulowano możliwe scenariusze zdarzeń, w tym uzgodnienie stron w wyniku konsultacji z inżynierem (*agreement*), określenie przez inżyniera (*Engineer’s Determination*), ograniczenia czasowe i skutki prawne uzgodnienia stron lub określenia przez inżyniera, a także kolejne etapy związane z powiadomieniem o niezadowoleniu z określenia inżyniera (*Notice of Dissatisfaction* lub NOD) i brakiem realizacji przez stronę ustaleń wynikających z uzgodnienia lub określenia.